

Utlåtande 2003:84 RIII (Dnr 322-154/2001, 322-160/2001)

Elsäkerhet på dagis och fritids

Motion av Ann-Marie Strömberg (v) (2001:10)

Förbättring av elsäkerheten i Stockholms stads lokaler

Motion av Conny Nilsson (s) (2001:16)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Kommunstyrelsen får, i samarbete med berörda nämnder och bolag, i uppdrag att under 2003 påbörja en inventering av elsäkerheten och förekomsten av jordfelsbrytare i stadens lokaler och/eller för sin verksamhet förhyrda lokaler.
2. En ekonomisk bedömning görs av kostnaderna för att installera jordfelsbrytare i prioriterade kommunala lokaler, främst skolor, förskolor och fritidshem, samt utifrån dessa upprätta ett förslag på genomförandeplan samt uppföljning av planen.
3. Motion 2001:10 om elsäkerhet på dagis och fritids av Ann-Marie Strömberg (v) och motion 2001:16 om förbättring av elsäkerheten i Stockholms stads lokaler av Conny Nilsson (s) anses besvarade med vad föredragande borgarrådet anför i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Roger Mogert anför följande.

Motionernas innehåll

Motionären Ann-Marie Strömberg (v) föreslår i sin motion 2001:10 om elsäkerhet på dagis och fritids, *bilaga 2*, att staden skall installera

jordfelsbrytare i elanläggningar på alla daghem, fritidshem och skolor i fastigheter som staden har rådighet över.

Motionären Conny Nilsson (s) föreslår i sin motion 2001:16 om förbättring av elsäkerhet i Stockholms stads lokaler, *bilaga 3*, att en inventering görs av elsäkerheten och förekomsten av jordfelsbrytare inom Stockholms stad, att en ekonomisk bedömning av kostnaderna för att installera jordfelsbrytare görs samt att en genomförandeplan upprättas. Dessutom föreslås att installationerna samordnas med det kommunala riskhanteringsarbetet.

Remisser

Motionerna remitterades för synpunkter till gatu- och fastighetsnämnden (GFN) och koncernstyrelsen för Stockholms Stadshus AB. Motion 2001:10 om elsäkerhet på dagis och fritids remitterades dessutom till stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta, Maria-Gamla stan och Älvsjö.

Rörande Conny Nilssons motion om elsäkerhet i stadens lokaler konstaterar GFN att kontoret redan idag utför elrevisioner och/eller fortlöpande tillsyn och periodisk tillsyn i flertalet fastigheter. Vid all ny- och ombyggnad installeras jordfelsbrytare i den omfattning Elsäkerhetsverket föreskriver. Detsamma gäller vid ombyggnad av elanläggningar. GFN föreslår att staden ska avvakta eventuell lagstiftning i frågan innan staden installerar jordfelsbrytare i elanläggningar i befintliga fastigheter.

Rörande Ann-Marie Strömbergs motion om elsäkerhet på dagis och fritids konstaterar GFN att fastighetsägare till lokaler där barn vistas som t.ex. förskolor, fritidshem och skolor har skyldighet att ha fortlöpande tillsyn samt regelbunden periodisk tillsyn. Jordfel i fastighetens anläggning har anläggningsägaren d.v.s. fastighetsägaren ansvar för. Trasiga elapparater har hyresgästen d.v.s. verksamheten ansvar för. Gatu- och fastighetskontoret har fortlöpande tillsyn med rutinmässig kontroll av elanläggningar och tillhörande elektriskt material för att eventuella skador eller brister ska upptäckas och åtgärdas så snart som möjligt. Vid ny- och ombyggnad installeras jordfelsbrytare i den omfattning Elsäkerhetsverket föreskriver. GFN föreslår att staden avvaktar eventuell lagstiftning i frågan innan staden installerar jordfelsbrytare i elanläggningar på alla daghem, fritidshem och skolor. I samband med ny- och ombyggnation eller större förändringar i elanläggningen är det redan idag obligatoriskt att installera jordfelsbrytare.

Koncernstyrelsen för Stockholms Stadshus AB skickade motionerna på underremiss till Svenska Bostäder, Stockholms hem, Familjebostäder och SISAB. Koncernledningen anser att det är viktigt att stadens lokaler har en god

säkerhet. Installation av jordfelsbrytare innebär dessutom bara en marginell merkostnad vid nyinstallation eller ombyggnad av befintliga elnät.

Bolagen har dock framfört att installation av jordfelsbrytare i samtliga fastigheter som hyrs av staden skulle innebära stora merkostnader. Detta kan innebära att bolagen måste ta ut högre hyror. Kostnaden är dock svår att uppskatta och kräver mer omfattande analys av bolagens fastighetsbestånd.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd konstaterar att enligt lag måste jordfelsbrytare fr.o.m. 2000-07-01 installeras i alla nybyggnationer. Nämnden anser att alla lokaler i stadsdelen borde ha jordfelsbrytare och installation sker successivt i förskolor. Den utdragna tidsplanen beror på att stadsdelsförvaltningen inte har några egna investeringsmedel utan allt måste tas ur förskole- och skolpengen. Vad gäller skolor så planerar SISAB att installera jordfelsbrytare i samband med större ombyggnationer.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd anser att staden bör ta ett samlat grepp för alla förskolor, skolor och fritidshem och att kommunfullmäktige bör besluta att jordfelsbrytare ska installeras. Som det är nu har nybyggda förskolor, fritidshem och skolor ett bättre elskydd vilket är orimligt. Stadsdelsnämnden vill dock få full kompensation för sina kostnader att installera jordfelsbrytare. Det är viktigt att påpeka att fastighetsägarna ansvarar för elsäkerhet och att lämplig utrustning, för att säkerställa tryggheten inom skolor och förskolor, snarast bör installeras där det inte redan är gjort.

Älvsjö stadsdelsnämnd anser att staden ska invänta eventuell lagstiftning i frågan. I samband med nybyggnation eller större förändringar i elanläggningen är det redan idag obligatoriskt att installera jordfelsbrytare.

Mina synpunkter

Jag delar motionärernas oro för elsäkerheten i stadens lokaler. De lokaler som staden använder ska vara trygga för alla som vistas där. En viktig del i att förstärka elsäkerheten är att installera jordfelsbrytare. Detta görs också sedan år 2000 i alla nyuppförda byggnader samt vid ombyggnationer av äldre hus. Dessutom sker en löpande tillsyn och besiktning av elanläggningar i lokaler där barn vistas. I vissa stadsdelsnämnder har elsäkerheten prioriterats så att jordfelsbrytare installeras även i äldre byggnader, t.ex. skolor. Det är också fastighetsägaren som har huvudansvaret för att se till att det finns jordfelsbrytare där barn vistas.

För att få en överblick av elsäkerheten i staden samt kostnaderna för att förbättra situationen föreslår jag, i enlighet med en av motionärerna, en inventering av elsäkerheten och förekomsten av jordfelsbrytare i stadens lokaler. Denna bör även innehålla en kostnadsberäkning av att installera

Denna bör även innehålla en kostnadsberäkning av att installera jordfelsbrytare i prioriterade lokaler samt en genomförandeplan med förslag på finansiering. Genomförandeplanen ska även följas upp kontinuerligt av kommunstyrelsen.

I budget 2004 för Stockholms stad behålls det tydliga fokus på barn och unga som påbörjats under 2003. Jag anser också att det är lokaler där barn och unga vistas, såsom skolor, förskolor och fritids som bör prioriteras vad gäller elsäkerheten.

Med bakgrund av detta blir mitt förslag att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta följande.

1. Kommunstyrelsen får, i samarbete med berörda nämnder och bolag, i uppdrag att under 2003 påbörja en inventering av elsäkerheten och förekomsten av jordfelsbrytare i stadens lokaler och/eller för sin verksamhet förhyrda lokaler.
2. En ekonomisk bedömning görs av kostnaderna för att installera jordfelsbrytare i prioriterade kommunala lokaler, främst skolor, förskolor och fritidshem, samt utifrån dessa upprätta ett förslag på genomförandeplan samt uppföljning av planen.
3. Motion 2001:10 om elsäkerhet på dagis och fritids av Ann-Marie Strömberg (v) och motion 2001:16 om förbättring av elsäkerheten i Stockholms stads lokaler av Conny Nilsson (s) anses besvarade med vad föredragande borgarrådet anför i utlåtandet.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Kommunstyrelsen får, i samarbete med berörda nämnder och bolag, i uppdrag att under 2003 påbörja en inventering av elsäkerheten och förekomsten av jordfelsbrytare i stadens lokaler och/eller för sin verksamhet förhyrda lokaler.
2. En ekonomisk bedömning görs av kostnaderna för att installera jordfelsbrytare i prioriterade kommunala lokaler, främst skolor, förskolor och fritidshem, samt utifrån dessa upprätta ett förslag på genomförandeplan samt uppföljning av planen.

3. Motion 2001:10 om elsäkerhet på dagis och fritids av Ann-Marie Strömberg (v) och motion 2001:16 om förbättring av elsäkerheten i Stockholms stads lokaler av Conny Nilsson (s) anses besvarade med vad föredragande borgarrådet anför i utlåtandet.

Stockholm den 27 augusti 2003

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Roger Mogert

Anette Otteborn

ÄRENDET

Motionären Ann-Marie Strömberg (v) föreslår i sin motion 2001:10 om elsäkerhet på dagis och fritids, *bilaga 2*, att staden skall installera jordfelsbrytare i elanläggningar på alla daghem, fritidshem och skolor i fastigheter som staden har rådighet över.

Motionären Conny Nilsson (s) föreslår i sin motion 2001:16 om förbättring av elsäkerhet i Stockholms stads lokaler, *bilaga 3*, att en inventering görs av elsäkerheten och förekomsten av jordfelsbrytare inom Stockholms stad, att en ekonomisk bedömning av kostnaderna för att installera jordfelsbrytare görs samt att en genomförandeplan upprättas. Dessutom föreslås att installationerna samordnas med det kommunala riskhanteringsarbetet.

REMISSER

Motionerna remitterades för synpunkter till gatu- och fastighetsnämnden (GFN) och Koncernstyrelsen för Stockholms stadshus AB. Motion 2001:10 om elsäkerhet på dagis och fritids remitterades dessutom till stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta, Maria-Gamla stan och Älvsjö.

Gatu- och fastighetsnämnden beslöt den 21 november 2001 att åberopa gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtanden som svar på de remitterade av motionerna.

Reservation anfördes rörande motion 2001:10 av *Ann-Marie Strömberg m.fl.* (v) och *Per Bolund* (mp), *bilaga 1*.

Reservation anfördes rörande motion 2001:16 av *Ann-Marie Strömberg m.fl.* (v), *bilaga 1*.

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 november 2001 rörande motion 2001:10 av Ann-Marie Strömberg har i huvudsak följande lydelse.

Kontorets synpunkter

Fastighetsägare till lokaler där barn vistas som t.ex. förskolor, fritidshem och skolor har skyldighet att ha fortlöpande tillsyn samt regelbunden periodisk tillsyn. Jordfel i fastighetens anläggning har anläggningsägaren d.v.s. fastighetsägaren ansvar för. Trasiga el-apparater har hyresgästen d.v.s. verksamheten ansvar för.

Kontoret har fortlöpande tillsyn med rutinmässig kontroll av elanläggningar och tillhörande elektriskt material för att eventuella skador eller brister ska upptäckas och åtgärdas så snart som möjligt. Periodisk tillsyn innebär en noggrann kontroll av elanläggningar och elektriskt material. Denna besiktning utförs av auktoriserad besiktningsman.

Vid ny- och ombyggnad installeras jordfelsbrytare i den omfattning Elsäkerhetsverket föreskriver. Detsamma gäller vid ombyggnad av elanläggningar. I projektet Säkrare förskolor, som sker i samarbete med S:t Eriks försäkring, brandförsvaret, gatu- och fastighetskontoret samt stadsdelarna, ingår en inventering av befintliga jordfelsbrytare. Kostnaden för att installera jordfelsbrytare i kontorets befintliga fastigheter inom affärsområde barnstugor beräknas uppgå till mellan 18 och 23 miljoner kronor, vilket motsvarar ca 40.000 - 50.000 kronor per fastighet. Enligt befintliga hyresavtal gällande förskolor, fördelas kostnaden mellan stadsdelarna och kontoret. Stadsdelarna bekostar installation av jordfelsbrytare, vilket erfarenhetsmässigt brukar vara ca 40 %. Kontoret står för kostnader för fel/justering i själva anläggningen dvs resterande ca 60%.

Kontorets förslag

Mot denna bakgrund föreslår kontoret att staden ska avvakta eventuell lagstiftning i frågan innan staden installerar jordfelsbrytare i elanläggningar på alla daghem, fritidshem och skolor. I samband med ny- och ombyggnation eller större förändringar i elanläggningen är det redan idag obligatoriskt att installera jordfelsbrytare.

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 november 2001 rörande motion 2001:10 av Conny Nilsson har i huvudsak följande lydelse.

Kontorets synpunkter

Fastighetsägare har skyldighet att ha fortlöpande tillsyn samt regelbunden periodisk tillsyn av bl a elanläggningar för följande lokaler:

- * anläggningar som är utsatta för stora påfrestningar t ex hissar, sjukhus och anläggningar för äldreomsorg
- * läggningar i utrymmen där många människor samlas t ex teatrar, restauranger, skolor, fritidshem och förskolor
- * anläggningar som representerar stora värden
- * anläggningar där brandfarliga eller explosiva varor hanteras

Jordfel i fastighetens anläggning har anläggningsägaren dvs fastighetsägaren ansvar för. Trasiga el-apparater har hyresgästen dvs verksamheten ansvar för. I samband med försäkring av fastigheter kräver ofta försäkringsbolagen att s k revisionsbesiktning görs regelbundet.

Inom affärsområdet barnstugor på fastighetsförvaltningen har kontoret fortlöpande tillsyn med rutinmässig kontroll av elanläggningar och tillhörande elektriskt material för att eventuella skador eller brister ska upptäckas och åtgärdas så snart som möjligt.

Den fortlöpande tillsynen kan betraktas som en flygande besiktning där kontorets egen personal kontrollerar om det sitter brännbart material i lampor, att elskåpen inte används som förvaringsutrymmen samt att inte egna kopplingar, skarvsladdar eller trasiga vägguttag finns. Periodisk tillsyn innebär en noggrann kontroll av elanläggningar och elektriskt material. Denna besiktning utförs av auktoriserad besiktningsman vart tredje år. I projektet Säkrare förskolor, som sker i samarbete med S:t Eriks försäkring, brandförsvaret, gatu- och fastighetskontoret samt stadsdelarna, ingår en inventering av befintliga jordfelsbrytare.

Vid all ny- och ombyggnad installeras jordfelsbrytare i den omfattning Elsäkerhetsverket föreskriver. Detsamma gäller vid ombyggnad av elanläggningar. Detta innebär att alla nybyggda förskolor och gruppbostäder samt ombyggda sjukhem har jordfelsbrytare. Kostnaden för att installera jordfelsbrytare i kontorets befintliga fastigheter är svår att uppskatta. För övriga fastigheter inom kontoret avgör hyresavtalet om fördelning mellan hyresgäst och kontoret är möjlig eller ej. Många försäkringsbolag ger rabatter i samband med privata villaförsäkringar om försäkringstagaren installerar jordfelsbrytare.

Kontorets förslag

Mot denna bakgrund föreslår kontoret att staden ska avvakta eventuell lagstiftning i frågan innan staden installerar jordfelsbrytare i elanläggningar i kontorets befintliga fastigheter. I samband med ny- och ombyggnation eller större förändringar i elanläggningen är det redan idag obligatoriskt att installera jordfelsbrytare.

Koncernstyrelsen för Stockholms Stadshus AB skickade motionerna på underremiss till AB Svenska Bostäder, AB Stockholms hem, AB Familjebostäder och SISAB. Koncernstyrelsen fattade den 2 april 2001 beslut om ett motionssvar med i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen anser att det är viktigt att stadens lokaler har en god säkerhet. Installation av jordfelsbrytare innebär dessutom bara en marginell merkostnad vid nyinstallation eller ombyggnad av befintliga elnät.

Bolagen har dock framfört att installation av jordfelsbrytare i samtliga fastigheter som hyrs av staden skulle innebära stora merkostnader. Detta kan innebära att bolagen måste ta ut högre hyror. Kostnaden är dock svår att uppskatta och kräver mer omfattande analys av bolagens fastighetsbestånd.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade den 28 mars 2001 att åberopa förvaltningens tjänstelåtande som svar på motionen av Ann-Marie Strömberg (v).

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 mars 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens förslag till svar

Stadsdelsförvaltningen anser att alla lokaler i stadsdelen borde ha jordfelsbrytare. Enligt lag måste jordfelsbrytare fr.o.m. 2000-07-01 installeras i alla nybyggnationer. Nämnden anser att alla lokaler i stadsdelen borde ha jordfelsbrytare och installation sker successivt i förskolor. Den utdragna tidsplanen beror på att stadsdelsförvaltningen inte har några egna investeringsmedel utan allt måste tas ur förskole- och skolpengen. Vad gäller skolor så planerar SISAB att installera jordfelsbrytare i samband med större ombyggnationer.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd beslutade den 6 april 2001 att instämma i stadsdelsförvaltningens förslag till svar på remissen samt att därutöver anföra följande.

Det är viktigt att påpeka att fastighetsägarna ansvarar för elsäkerhet och att lämplig utrustning, för att säkerställa tryggheten inom skolor och förskolor, snarast bör installeras där det inte redan är gjort.

Reservation anfördes av *Ewa Törngren m.fl.* (v) och *Gerhard Rikken* (mp) till förman för stadsdelsförvaltningens förslag.

Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 mars 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att staden bör ta ett samlat grepp för alla förskolor, skolor och fritidshem och att kommunfullmäktige bör besluta att jordfelsbrytare ska installeras. Som det är nu har ett bättre elskydd på nybyggda förskolor, fritidshem och skolor vilket är orimligt. Stadsdelsnämnden vill dock få full kompensation för sina kostnader att installera jordfelsbrytare.

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade den 17 maj 2001 att överlämna och åberopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen. Vid föregående sammanträde återremitterade stadsdelsnämnden förvaltningens förslag till yttrande med uppdrag att närmare utreda kostnaderna för installation av jordfelsbrytare och fastighetsägarens ansvar.

Reservation anfördes av *Kåre Gustafsson m.fl.* (s), *Peter Modesta* (mp), bilaga 1.

Reservation anfördes av Anita Thisell (v), bilaga 1.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 maj 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt gatu- och fastighetskontoret, som äger de flesta av stadsdelens förskolelokaler, brukar kostnaden för att installera jordfelsbrytare i en tre-fyra avdelnings förskola bli 25-30 tkr. Kostnaden för stadsdelen brukar bli 15-20 tkr. Gatu- och fastighetskontoret har fortlöpande tillsyn med rutinmässig kontroll av elanläggningar. SISAB är fastighetsägare till stadens skolor. Då ombyggnad sker installeras jordfelsbrytare.

Förvaltningen anser att staden ska invänta eventuell lagstiftning i frågan innan staden installerar jordfelsbrytare i elanläggningar på alla daghem, fritidshem och skolor. I samband med nybyggnation eller större förändringar i elanläggningen är det redan idag obligatoriskt att installera jordfelsbrytare.

RESERVATIONER M.M.

Gatu- och fastighetsnämnden

Reservation anfördes rörande motion 2001:10 av Ann-Marie Strömberg m.fl. (v) och Per Bolund (mp) enligt följande.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar

- att som svar på remissen överlämna kontorets tjänsteutlåtande,
- att för sin del tillstyrka motionen, samt
- att anföra följande:

Sedan den 1 juli 2000 är det obligatoriskt att installera jordfelsbrytare vid nybyggnation och ombyggnation av bostäder, skolor, fritidshem och förskolor. I riksdagen föreligger förslag från flera motionärer att installation av jordfelsbrytare skall vara obligatorisk i elanläggningar i alla skolor, fritidshem och förskolor och andra lokaler där barn vistas.

Installation av jordfelsbrytare kan rädda liv. Barns säkerhet skall inte vara beroende av vilket år deras skola, fritidshem eller förskola är byggd. Det finns ingen anledning att avvakta eventuell lagstiftning. Staden bör föregå med gott exempel och då börja med att förbättra elsäkerheten för barnen i staden och installera jordfelsbrytare i elanläggningar i alla skolor, fritidshem och förskolor i fastigheter som staden har rådighet över.

Reservation anfördes rörande motion 2001:16 av Ann-Marie Strömberg m.fl. (v) enligt nedan.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar

- att som svar på remissen överlämna kontorets tjänsteutlåtande,
- att för sin del tillstyrka motionen, samt
- att anföra följande:

Sedan den 1 juli 2000 är det obligatoriskt att installera jordfelsbrytare vid nybyggnation och ombyggnation av bostäder, grundskolor, fritidshem och förskolor byggs. Installation av jordfelsbrytare kan rädda liv. Medborgarnas säkerhet skall inte vara beroende av vilket år deras bostad och de offentliga lokaler de vistas i är byggda. Det finns ingen anledning att avvakta eventuell lagstiftning beträffande obligatorisk installation av jordfelsbrytare i offentliga lokaler. I stället bör staden gå före med gott exempel och börja med en inventering och utredning enligt motionärens förslag beträffande förekomsten av jordfelsbrytare i offentliga lokaler i staden, följt av en ekonomisk bedömning av kostnaden för installation av jordfelsbrytare i de lokaler där

misk bedömning av kostnaden för installation av jordfelsbrytare i de lokaler där sådana saknas.

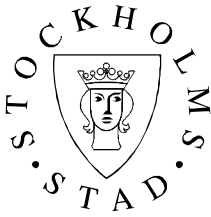
Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Kåre Gustafsson m.fl. (s), Peter Modesta (mp) enligt följande.

Vi anser att nämndens beslut även skulle ha innefattat ett uppdrag till förvaltningen att successivt påbörja ett arbete med att installera jordfelsbrytare i elanläggningar i alla fastigheter inom Älvsjö stadsdelsnämnds område som inrymmer daghem, fritidshem och skolor.

Reservation anfördes av Anita Thisell (v) enligt följande.

Jag anser att nämnden skulle ha beslutat att tillstyrka motionärens förslag om installation av jordfelsbrytare i elanläggningar på alla deghem, fritidshem och skolor i fastigheter som staden har rådighet över.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2001:10

2001:10

Motion av Ann-Marie Strömberg (v) om elsäkerhet på dagis och fritids

1997 försvann den obligatoriska förhandsgranskningen och S-märkningen av elektriska produkter för hem och hushåll. Tidigare typgodkändes alla apparater innan de kom ut på marknaden. Nu granskas de bara genom stickprov. S-märkningen är frivillig.

Det kan finnas farliga apparater som inte upptäcks. Ett exempel är det elektriska ishockeyspel som för två år sedan nästan dödade en sjuårig flicka på ett fritidshem. En tragisk dödsolycka på ett fritidshem i Tanumshede kunde ha undvikits om det funnits en jordfelsbrytare. Höljet på ett element hade blivit strömförande på grund av felkoppling. En jordfelsbrytare upptäcker om strömmen i ett elsystem går fel.

Brytaren stänger då av strömmen. Jordfelsbrytare kan även hindra att det börjar brinna vid kortslutningar.

Från och med den 1 juli 2000 måste jordfelsbrytare installeras när nya bostäder, grundskolor, fritidshem och daghem byggs. Elektrikerförbundet har i en kampanj framfört kravet att även äldre byggnader skall förses med jordfelsbrytare och att alla lokaler där människor vistas ska ha en jordfelsbrytare. Kostnaden för att installera brytaren är försumbar, menar förbundet. Cirka 2.000 kronor i en vanlig lägenhet. Kostnaden måste ställas mot de kostnader och det mänskliga lidande som storbränder orsakar - och storbränder orsakas ofta av elfel.

I riksdagen föreligger flera motioner med förslag att lagstifta om att jordfelsbrytare skall installeras i elanläggningar på alla daghem, fritidshem, skolor och andra platser där barn vistas. I avvaktan lagstiftning bör staden föregå med gott exempel för att skydda barnen i staden.

Jag föreslår kommunfullmäktige besluta

att låta installera jordfelsbrytare i elanläggningar på alla daghem,
fritidshem och skolor i fastigheter som staden har rådighet över.

Stockholm den 5 februari 2001

Ann-Marie Strömberg

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2001:16

2001:16   Motion av Conny Nilsson (s) om förbättring av elsäkerheten i stadens lokaler

Sveriges Riksdag anser att jordfelsbrytare är så viktiga för elsäkerheten att dessa från och med 1 juli 2000 måste installeras vid nyuppförande av bostäder, grundskolor, fritidshem och förskolor. Men de äldre lokalerna, de vill säga merparten av till exempel förskolor, skolor osv. lämnas därhän.

En installation av jordfelsbrytare handlar faktiskt om skillnaden mellan liv eller död. En jordfelsbrytare bryter strömmen redan vid låga strömstyrkor och efter högst 0.3 sekunder. En vanlig säkring – ”propp” – löser ut mycket senare och då kan det vara alldeles för sent. Av 43 personer som omkom i elolyckor med lågspänning mellan 1987 och 1996 skulle så många som 36 ha överlevt, om det funnits jordfelsbrytare installerade i elanläggningen.

Riksdagens beslut ger ett bättre skydd mot olycksfall och brand i nybyggda lokaler. Men merparten av Stockholms stads fastigheter är byggda tidigare, vilket gör att de tyvärr inte omfattas av detta skydd. Det får inte vara så att slumpen avgör om ett barn överlever en eventuell elolycka på sin förskola! Självklart får det inte vara så att fastigheternas och lokalernas byggnadsår ska få avgöra vår säkerhet.

Två exempel ur verkligheten

En liten flicka på ett fritidshem lekte en dag med ett elektriskt ishockeyspel och det blev av någon anledning strömförande. Tack vare att en kamrat snabbt drog sladden ur väggen klarade sig flickan utan allvarligare skador. Om kamraten inte varit så snabbtänkt hade flickan med stor sannolikhet blivit allvarligt skadad eller t o m kunnat dö.

Det andra tillbudet slutade inte lika lyckligt. En liten pojke på ett fritidshem i Västsverige fick ström genom kroppen och omkom, då han kom i kontakt med ett felkopplat element. Där fanns det ingen räddande jordfelsbrytare.

Samhällets ansvar

I de lokaler där vi medborgare får vård, omsorg och service bör det vara en självklarhet att säkerheten är god. Därför bör lagen ändras så att det blir obligatoriskt med jordfelsbrytare i alla offentliga lokaler. Men till dess att detta sker måste dock Stockholms kommun ta sitt ansvar.

Därför föreslår jag att

1. en inventering görs av elsäkerheten och förekomsten av jordfelsbrytare i Stockholms stads egna eller för sin verksamhet förhyrda lokaler och fastigheter. Särskilt ska lokaler där många människor vistas (t ex skolor, förskolor, vårdinrättningar, bibliotek) undersökas
  2. en ekonomisk bedömning görs av kostnaden för att installera jordfelsbrytare i prioriterade kommunala lokaler där sådana idag saknas. Utifrån denna upprättas en genomförandeplan
  3. installationerna av jordfelsbrytare samordnas med det kommunala riskhanteringsarbetet och bidrar därmed att pressa försäkringskostnader.
- Mot denna grund av vad som ovan anförts hemställes

att Stockholms kommunfullmäktige bifaller motionen och ger berörda organ i uppdrag att verkställa motionens förslag.

Stockholm den 5 februari 2001

Conny Nilsson